

ГАЗЕТА
1918 ЙИЛ
21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 184 (20. 751)

1990 йил 14 август, сешанба

Баҳоси 3 тийин.

Бугун жумҳуриятимизда

Маматмурод ота Хўжамқулов ўзининг 85 йиллик тўйини яхши кайфиятда кўтиб олмакда. Ота қийин ва шонли ҳаёт йўлини босиб ўтди...

У Бойсунда — Сурхондарё ўлкасининг энг гўзал масканларидан бирида туғилди. Етти яшарлик пайтдаёқ етим қолди. Уша пайтларнинг очарчиликлари, қийинчиликлари кўпчилигини ҳолдан тойдирарди. Лекин бир амаллаб яшаш керак эди. Шунинг учун ҳам Маматмурод подачиликка ёлланди. Сал каттароқ бўлгач, боқининг далаида қароллик қилди.

Маматмурод жамоа хўжалигига биринчилардан бўлиб

УМР МАЗМУНИ

Ватан урушига эса уни чақирмади. Чунки фронт ортда ҳам ишчи қўллар керак эди. Мама шу йиллар мобайнида М. Хўжамқулов етакчилигидаги жамоа режаларини ҳамisha ортириб била олган эди. Баъзан унга юқориқроқ лавозимларни таклиф этишарди. Лекин у она еридан, қадрдон коллективидан ажралишни истамасди.

Урушдан кейинги йилларда хўжалик жумҳуриятимизнинг илгор коллективларидан бирига айланган. Ватан пахтакорлар

лади. 1952 йилда совхоз ишчиларидан бир йўла 3 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Улар орасида Маматмурод Хўжамқулов ҳам бор эди.

Хўжамқулов пенсияда. Бироқ бекор ўтиришни истамайди. Небараларини тарбиялайди, боғ билан шугулланади. Айни кунларда ветеранлар таъриқлаш учун унинг барча она аъзолари — 36 нафар нава ва эвасари тўпланишган.

Сўрагиде: Маматмурод ота Хўжамқулов катта оиласида

Р. ШАГАЕВ олган сурат [ЎЗТАГ].

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Ҳадича Жураева бошлиқ бригада Кўлоб районидagi ҳалқ истеъмолчи моллари ишлаб чиқариш фабрикасида пешқадамлардан ҳисобланади. Ҳозир бу бригадада 13 киши меҳнат қилапти. Улар ишлаб чиқаришда хўжалик юртынинг янги усулини қўллаётганликлари тўғрисида маълумот таъйинлашда юқори натижаларга эришмоқдалар. Жумладан, мазкур коллектив аъзолари фабрикада биринчи бўлиб беш йиллик планни олиб бажаришди.

Ўтган даврда 319 минг 800 метр ўрнига 330 минг 500 метрлик газлама ишлаб чиқаришди.

Бригада меҳнат ютуғини Мастура Ибрагимова, Майрам Қодирова, Рухсат Мустафоева, Назоқат Маҳмудова ва сингари ишчилар муносиб дўш қўшдилар. Бу илгорлар айни кунларда келгуси йил ҳисобига ишлашга

Х. РАҲМОНОВ.

Қапқадар ёлмон.

ЧАНҚОҚБОСДИ ИЧИМЛИКЛАР ҚУПАЙМОҚДА

Айни ёзнинг жазирамаларида спиртсиз ичимликларга, айниқса, минерал сув, лимонад, морс ва бошқа ичимликларга бўлган талаб ошиб боради. Бунинг ҳисобига олган Ўзбекистонда пиво ва спиртсиз ичимликлар заводи коллективни бутунги кунда кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳаракат қилишга. Шу мақсадда корхонада ўзaro социалистик мусобақа авж олдирилмоқда. Меҳнат бешабувида коммунист Мустафо-Муҳаммадиев бошлиқ бригада аъзолари гонимлик қилишга. Улар шу йилнинг етти ойида истеъмолчиларга 142,5 минг декалитр чанқоқбосди ичимликлар етказиб бериб, бу борадаги тошхирини 109 фонтга ундолди.

Завод ишчилари жорий йилда 180 минг декалитр пиво, 120 минг декалитр лимонад ва морс ичимликларини, 170 тонна музқаймоқ, 250 тонна турли хил ширинликлар тайёрлашга аҳд қилишган.

Т. МАҚСУДОВ,

«Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири.

СИНІҚ ШИШАЛАРДАН

Трактор моторларини ремонт қиладиган Урганча ремонт заводида гулдор ойналар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Синган шишалар, шампан виноси идишларини бу ерда хом ашё бўлиб хизмат қилмоқда. Завод ҳар тонна шундай хом ашё учун 30 сўм тўлайди. Бундан қиймати ўн баравар кўп маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Гулдорлар, ликопчалар, шишадан тайёрланган хилма-хил гуллар ва гулшодлар шулар жумласидандир.

— Хоразм корхоналарида шу пайтгача ҳеч ким бундай иш билан шугулланмаган, — дейди янгилик ташаббускорларидан бири, инженер К. Аллаберганов. — Биз корхонани Куваёв ойна заводи намунаси асосида ташкил этдик. Махсус печ ва ишлаб чиқариш линиясини сотиб олдик, улар табиий газда ишлаб турибди. Уларни ўзиниш монтаж қилдик.

Ремонт заводининг янги бўлими ошона буюмлари, ойналар, ёриткичлар, фанар чироклар ва харидорларга манзур бўлаётган бошқа буюмлар ишлаб чиқарилади.

(ЎЗТАГ мухбири).

Водий бозорларида

Фаргона водийи теграсида қоз-неъматлар билан савдо-сотiq ишларини барқарорлаштириш юзасидан муҳим тадбирлар амалга оширилди.

Уч жумҳуриятга тегишли бўлган Фаргона водийи ша-ронлиларида бу ҳол ўзига хос қийинчиликлар келтириб чиқаради. Чунки, ягона автомобиль ва темирйўл комму-никациялари, сув, газ ва электр энергиясининг умумий манбаларида эга бўлган, ўзаро алоқа иллари билан боғланган водий вилоятларида савдо-сотiqни баъзи жиҳатдан таъкидлашдан кўра йўлга қўйиш зарурати борлиги кўча ташланди. Шу кунларда қўшни ленинбодлик, ўш-лик деҳқонлар, соҳибкорлар ва чорвадорларни Фаргона вилояти бозорларида маҳсулот сотишга ёнги хараид қилишга ёнги кўриш мумкин. Бойси, қанда Фаргона водийи вилоят Советлари томонидан тузилган қўшма қарорга мувофиқ Ленинбод, Ўш ва Фаргона вилоятлари ҳудудларида эркин савдо-сотiq ва харид қилишга рухсат берилди.

— Қўшма қарор шарофати билан томонра ерларида еттиштирилган савдо-неъмат, мева-чевагинлар бир қисмини но-будгарчиликдан асраб қоламиз, — дейди Олтириқ рай-онидagi Ўзбекистон колхозини аъзоси А. Ҳамроалиев — Ленинбод, Ўратепа ва Исфара шаҳарлари аҳолисига етказишар неъматлардан қўллаб етказиб бердик. Ўзаро ҳамкорлик асосида қўрилган бундай муносабатлар ҳалқ-лар дўстлигини мустаҳкамлашда аҳамият насб этмоқда.

А. ИВДИНОВ.

Санъаткорни эъзозлаб

Хўшовоз санъаткор, Ўзбекистон ССР ҳалқ артисти Мадраҳим Шерозий таваллудининг 100 йиллиги яқинлашмоқда. Шу муносабат билан Хоразмда ва қўшни вилоят-ларда турли учрашулар ва кечалар уюш-тирилди.

Яқинда Қўрақалпоғистон мухтор жумҳуриятининг Хўжайли ноҳиясида қўшиқчи хотирасига бағишланган тад-бир ўтказилди. Мазлумки Шерозий бу ерда ўзининг маф-тунок овози ва сози билан кўпчиликни мамнун этган. Шуниси диққатга сазоворки, бундай йиғинлардан тушган маблағ болалар уйини ташкил этишга сарфланган. Бунинг кўпчилиги яхши эслади. Ўша вақтларда бунёд этилган болалар уйи ҳозир ҳам гавжум. Бу дароҳда, ноҳия ма-даният уйида, Ҳамза номли жамоа хўжалиқларида ўткази-ланган учрашуларда Хоразм ва қўрақалпоғистонлик адабиёт ва санъат намоёндалари ҳофизини ана бир бор хо-тирлаб, санъатини эъзозлашди. Хоразм вилоятида ҳам ўзига хос тўйга ҳозирлик қўйилди. Шерозий туғил-

ган Хива райони, Энгелс номи хўжалигида унинг номи-даги боққа асос солинапти. Уй музейи тикланапти. Кино-фильм ишланиб, китоб чоп этишга киришилди.

А. ҚОРЖОВОВ.

Тинчлик жамғармаси

Бухоро вилоят меҳнат жамоаларида Бухоро ҳалқ инқилобининг 70 йиллиги муносабати билан Тинчлик ваҳтаси бошланди. Шаҳар ва қишлоқларда тинчликни ҳимоя қилиш комитети вилоят бўлими фаоллари таййари билан сўхбат ва учрашулар ўтказилди.

Йилнинг ўтган даври мобайнида мазкур комитетнинг Тинчлик фондида меҳнат жамоалари ва алоҳида шахслардан юз мингга сўм пул маблағлари тушди. Чунки, Навоний ком-металлургия комбинати 101 минг сўм, Навоний курлиши бошқармаси 79 минг сўм ўтказди. Йил-нинг маблағлар ҳисобига вилоят соғлиқни сақлаш муассасалари бир марта ишлатилган шприцлар харид қилиш учун 55 минг сўм, вилоят социал таъминот бўлими-га ҳайрия мақсадлари учун 60 минг сўм ажратилди. Ви-лоят меҳнат жамоалари Бухоро ҳалқ инқилобининг 70 йиллиги муносабати билан бир кунлик иш ҳақларини Тинчлик фонди ҳисобига ўтказишга қарор қилишган.

Н. НУСРАТОВ.

Биродарлар ҳамкорлиги

Жумҳурият Автомобиль транспор-ти вазириликка қарашли корхоналарнинг 360 дан ортиқ юк автомобилли Қўзғоғистон дала-ларида гафла ўрим-йиғимда фаол қатнаш-моқда.

Юк автомобилларини бошқарувчиларга Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти вазирилик юк ташин бош бошқар-масининг бўлим бошлиғи С. Соатов раҳбарлик қилляпти. Мақсад Қўзғоғистон дашларидида гарқ етилган гафлали муда-датда йиғиштириб олиш, хирмонга еттиш ишларига яқин-дан ёрдам беришдан иборат. Умуман Ўзбекистондан 500 та юк автомобилли далагарага чиққан.

Маъжуд бу техниканинг 350 таси Ўзбекистон вазирилик-миз томонидан ажратилди. Қолган 150 таси эса «Госкооп-комсельхозтехника»га тегишлидир. — дейди Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти вазирилик юк ташин бош бошқармаси бошқаруви ўринбосари Т. Қўзғоғиқов. — Юк ташин техникаси билан Қўзғоғистоннинг Уралск, Чапа-ев, Костановка, Ченгерли, Калинин гафлауларига яқин-дан қўмақлашмоқда. Юк ташин ишларини қизитиш мақ-садида ҳар ўн кунлик бўйича голибларга 1000 сўм ва 500 сўмлик пул мукофотлари белгиланган.

С. РУСТАМОВ.

Саудия Арабистонига келтириб қўйилган Америка бўлиналари арабларга кўролли кучлар билан алмаш-тиришни таклиф этди. Бундай кучларнинг соми ва қаерда жойлаштирилишини БМТ хавф-сизлик кенгаши белгилаб бе-риши мумкин.

ВАШИНГТОН. АҚШ президенти Жорж Буш Кувайт амридан хат олди, унда АҚШ ҳукуматидан «БМТ Ироқ ва Кувайтга қарши белгиланган иқтисодий жазо чоралари дарҳол ва фаол қўллалиниш учун зарур чораларни қўриш» илтимос қилинган. Ок ўй мат-

буот бўлимининг президент Буш дам олаётган Мэн штати-даги Кеннебанкпорт шаҳрида тарқатилган баёнотида шу ҳақ-да гап боради. Баёнотда Ироқ президенти Саддам Хусейн Форс кўрғазидagi тангликни бартараф этиш юзасидан қўй-ган шартлар қатъий рад этила-ди ва АҚШ БМТ Хавфсизлик Кенгашининг бошқа аъзолари билан биргаликда «Ироқ қў-шчиларининг Кувайтдан ҳар-хол ва бутунлай сўзсиз олиб чиқиш кетишга ҳамда Кувайт-нинг қўнуғини ҳукуматини тик-лашга қақираётганлиги» таъ-кидланади. Ироқ ўртага қўёт-ган шартлар ва дўқ-пўлиса-

лар» дейилади ҳужжатда, эъти-борни бу мамлакат яқинлашиб қолишдан қалтиришга ури-нишидир.

ИСЛОМБОД. Карочида Беназир Бхутто бошлиқ собиқ ҳукуматнинг бир қанча юқори лавозимли амалдорлари қа-моққа олинди. Ассошиэтед Пресс оф Пакистан агентлиги «фрэмий манбаларга таяниб, шунинг хабар қилди. Қамоққа олинганлар орасида собиқ бош министрининг шахсий котиби ҳам бор.

Агентлик бу амалдорлар жамоат тартибини сақлаш тўғ-

СССР Президентининг баёноти

1990 йил 12 август

Эстония Олий Совети республиканинг ва умуман Иттифоқнинг ҳаётини манфаатлари-га дахл этувчи «Эстония республикаси ва Совет Социалистик Республикалари Итти-фоқининг муносабатлари тўғрисида» қарор қабул қилди. Республика Олий Совети бу-тун Эстония халқининг ҳоши-иродасини назардан қилмай, СССР Конституция-си, СССР қонунилари ва Эстония ССР Конституциясини ҳақиқий эмас деб эълон қилишга ана бир бор уриниб кўрди, шунингдек ССР Иттифоқи билан ана шу асо-сий ҳуқуқий ҳужжатлар негизида музока-ралар олиб боришдан бош тортишни маъ-лум қилди.

Бундай Конституцияга зид ҳаракатлар, қатъий талаблар асосида ва истиқболсиздир. Ҳали Эстония ССР ўзининг 1990 йил 30 мартдаги «Эстониянинг давлат мақоми тўғрисида»ги қарори билан эълонланган по-зицияга қайтилганлигини билдиради, холос. СССР Президентининг 1990 йил 14 майда-ги Фармони билан мазкур қарор қабул қилинган пайтдан бошлаб ҳақиқий эмас деб эълон қилинган эди. Бу Фармон ўз кучини сақлаб турибди.

СССР Конституциясида мувофиқ СССР суверенитети унинг бутун территориясида амал қилади. «ССР Иттифоқи билан фе-дерация субъектлари ўртасидаги ваколатлар-ни фарқлаб қўйиш тўғрисида»ги Қонун би-лан СССРнинг суверенитети ва террито-риал бутунлигини ҳимоя қилиш, унинг бу-тун давлат чегараларини қўриқлаш, мудо-фаани ташкил этиш масалалари фақат Иттифоқ ихтиёрига берилган. Шу сабабли Эстония ССР Олий Советининг республика территориясида СССР Қўролли Кучлари-

нинг туриши унинг суверенитетини бузади, деган гапларини қўнуғини деб таъ олиш мумкин эмас.

Эстония ССР Олий Советининг 7 август-даги қарорининг асосий моҳияти шундаки, Эстониянинг республика ҳалқини ва бу ҳу-суздаги мавжуд қонун ҳужжатларини че-тлаб ўтиб ССР Иттифоқи таркибидан чиқи-лиш истамоқдалар. Бунда фақат СССР Иттифоқининг конституцион асосларига эмас, ҳамма томонидан қабул қилинган ҳалқаро нормалар: БМТ Устави, Умумев-ропа кенгашининг яқинловчи ҳужжатга ҳам-да давлатлар территориясини бутунлиги ва чегаралари дахлсизлиги масалаларини ҳал этишда ўзбошимчиликни рад этадиган бошқа нормалар ҳам бузилмоқда.

Маълумки, ҳозирги пайтда Москвада СССР Олий Совети, СССР Министрлар Совети ва республикалар Олий Советлари мухтор вакиллари илчи гуруҳларининг учрашулари ўтмоқда. Иттифоқ шартнома-сининг қончилигини биргаликда ишлаб чи-қилмоқда, мутлақо янги Иттифоқ — суверен давлатлар Иттифоқини тузиш йўллари из-ланмоқда. Ана шу жараён доирасида ўз давлати суверенитети тўғрисидаги масала-ни чинакам демократик асосда ҳал қилиш учун ҳақиқий имкониятлар очилмоқда. Бу Эстония бутун аҳолисининг манфаатларига мос келадиган оқилона йўл бўлиб, ана шу йўлдан бориш керак.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг ФАРМОНИ

СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 1990 ЙИЛ 25 ИЮЛДАГИ

ФАРМОНИНИ ИЖРО ЭТИШ МУДДАТИНИ

УЗАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Президентининг «СССР қонуниларида кўзда тутилмаган қўролли бўли-малар тузишни таъқиқлаш ва қўрол-ароглар тайёрловчи-ни сақлашдан таъдирда уларни тортиб олиш тўғри-сида»ги 1990 йил 25 июль Фармони билан бажаришни таъ-минлаш юзасидан қўшма тадбирларни ўтказиш зару-рлиги ҳақида иттифоқдор республикалардан келатган илтимосларни ҳисобга олиб, қарор қиламан:

1. Тайёрловчи қўролли бўлиналар қўрол-ароглар-ни, ўқ-дориларни, портловчи моддаларни, жанговар тех-

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг ФАРМОНИ

КОСМОНАВТ-УЧУВЧИ

ЎРТОҚ

А. Н. БАЛАНДИНГА

СОВЕТ ИТТИФОҚИ

КАХРАМОНИ УНВОНИ

БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Мир» орбитал илмий-тадқиқот комплексига космик парвозни муваффақиятли амалга оширилганлиги бун-да мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун космо-навт-учувчи ўртоқ Александр Николаевич Баландинга Со-вет Иттифоқи Қаҳрамони ун-вони берилсин ва Ленин ор-дени ҳамда «Олтин Юл-дуз» медали топирилсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.

1990 йил 11 август.

РУС ТИЛИ ДЎСТЛАРИНИНГ КОНГРЕССИ

Вавилон минорасини ку-риш чоғида тилларнинг ўз-гариб, одамлар бир-бирини тушунмай қолганлиги тўғри-сидаги афсона қуфлат рамиз сифатида асрдан-асрга ўтиб келмоқда. Ҳақиқатан ҳам, парвардигор жазоламоқчи бўлса, ақл-идрокдангина эмас, бошқаларни тушуниш ва сени бошқалар ҳам тушу-нишдан маҳрум қилиб қўй-ди. Рус тили эса тарихан маълум халқларнинг алоқа воситасигина бўлиб қолмай, бирлаштирувчи тил эканли-гидан, уни Ер курагининг олий жойларида ҳам эшитиш мумкинлигидан бахралан-ишга ҳақлиқмиз. Рус тилини ана шу вазифаси рус тили ва адабиёти ўқитувчилари-нинг VII халқаро конгресси-да бир ҳафта давомидида му-ҳокама қилинади. Анжунан 11 август кун Кремлда иш бошланди.

Умумбаъшарий қадриятлар-нинг устунилигига асосланган янги сиёсий тафаккур совет жамиятини қўшниларига оқи-қилиб қўйди. Қайта қуриш қўлларини «Ер юзининг олти-дан бир қисминини» ўзи учун қайта кашф этишга мажбур қилди. Москвада тўпланган рус тили дўстлари — сал-кам юз давлат вакиллари мамлакатимиз тарихи, мада-нияти ва ҳозирги турмушга қизиқишни кўп жиҳатдан қаноатлантиришга ёрдам беради, деб таъкидланди кон-гресси очил чоғида.

Биринчи мажлисининг бош-

ланишида СССР Президенти М. С. Горбачевнинг конгресс қатнашчиларига табриги ўқиб эшитирилди.

СССР Министрлар Со-ветининг Раиси Н. И. Рыжков тўпланганларни Совет ҳуку-мати ва елжуманининг таш-килий комитети номидан табриклади. У конгресс қат-нашчиларининг илмий фао-лияти фақат билимларни тар-қатишга хизмат қилиб қол-май, халқларни бир-бирига яқинлаштиришга, уларнинг ҳамжиҳатлигига бир-бирла-рига қизиқиш билан қараш-ларига ёрдам беради, деб таъкидланди. Бу эса ҳозирги пайтда умумбаъшарий тара-қийнинг, жаҳон маърифати даражасининг, урушлар-сиз ва ўзривонликсиз дунёни барпо этишнинг муҳим шарт-ларидир. Совет ҳукумати-нинг бошқаруви конгресс рус тили соҳасидаги тилшунос-лар фаолиятида муҳим ил-мий воқеа бўлиб қолади, деб умид қилимиз.

Учрашув қатнашчилари бир ҳафта давомидида қизгин иш олиб борадилар. Таъри-ба алмашиб, янги методоло-гияларни йзлаш, мезонавий-лик жиҳатидан тилининг ҳо-зирги ҳолатини тадқиқ этиш, буларнинг ҳаммаси секция-ларда ва давра сўхбатлари-да батафсил муҳокама қили-нади. Анжунан делегатлари учун хилма-хил маданий программа ҳам тузилган.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.

1990 йил 11 август.

ОШКОРАЛИК МАСАЛАРИ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советида Ошкоралик маса-лалари комитетининг нав-батдаги мажлиси коми-тет раиси Ўринбосари, Ўзбекистон ССР халқ депутатини Ж. Маматов ра-ислигида ўтди. Мажлисида Ош-коралик масалалари ко-митети тўғрисидаги ин-зом қабул қилинди. «Ом-мавий» ахборот восита-лари тўғрисидаги Ўзбеки-стон ССР Қонуни лойиҳаси кўриб чиқилди.

Комитет аъзолари «Халқ сўзи» газетаси тўғрисидаги низом лойиҳасини ҳам муҳо-

кама қилдилар. Янги газета халқ манфаатларини, унинг эътиборига ва ораву-мидлар-ини акс эттириши лозимли-ги таъкидланди.

Комитетта тушган шикоят-лар ва бу шикоятлар юза-сидан ўтказилган текшири-ларнинг натижалари кўриб чиқилди.

Мажлисида ташкилий маса-лалар муҳокама қилинди. Ўзбекистон ССР халқ депу-тати Т. М. Тўлағанова Ош-коралик масалалари коми-тетининг котиби этиб сай-ланди.

(ЎЗТАГ).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.

1990 йил 11 август.

Дунё овози

ҚОҶИРА. Ироқ президенти Саддам Хусейн Форс кўрғазидagi ҳозирги тангликни бартараф этишга юзасидан қўй-ган шартлар қатъий рад этила-ди ва АҚШ БМТ Хавфсизлик Кенгашининг бошқа аъзолари билан биргаликда «Ироқ қў-шчиларининг Кувайтдан ҳар-хол ва бутунлай сўзсиз олиб чиқиш кетишга ҳамда Кувайт-нинг қўнуғини ҳукуматини тик-лашга қақираётганлиги» таъ-кидланади. Ироқ ўртага қўёт-ган шартлар ва дўқ-пўлиса-

лар» дейилади ҳужжатда, эъти-борни бу мамлакат яқинлашиб қолишдан қалтиришга ури-нишидир.

ИСЛОМБОД. Карочида Беназир Бхутто бошлиқ собиқ ҳукуматнинг бир қанча юқори лавозимли амалдорлари қа-моққа олинди. Ассошиэтед Пресс оф Пакистан агентлиги «фрэмий манбаларга таяниб, шунинг хабар қилди. Қамоққа олинганлар орасида собиқ бош министрининг шахсий котиби ҳам бор.

Агентлик бу амалдорлар жамоат тартибини сақлаш тўғ-

ридаги қарорга асосан қа-моққа олинди, деб ёзади.

ТОКИО. Япония бош ми-нистри Тосики Кайфу Ироқ Кувайтга бостириб киргандан сўнг регионда вазият кескин-лашганини муносабати билан Саудия Арабистони ва Яқин ҳамда Ўрта Шарқдаги бошқа мамлакатларга сафарини ке-чиктиришга қарор қилди. Кай-фу 15-27 август кунларига белгиланган ана шу сафар да-вомиде Туркия, Саудия Ара-бистони, Уммон, Иордания ва Мисрга бориш лозим эди.</

• Иқтисодий мустақиллик чорраҳаларида

ДАРОМАДМИ Ё БУРОМАД?

БУХОРО ТРИКОТАЖ ФАБРИКАСИ МЕХНАТ ЖАМОАСИ ИШЛАБ ТОПГАН ДАРОМАД ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ ВАЗИРЛИГИ ТОМОНИДАН ХОМЛАЛАШ ҚИЛНАЕТГАНИ ХУСУСИДА БАЪЗИ МУЛОҲАЗАЛАР

Фабрика директори билан кўп йиллардан буён танишимиз. Ниҳоятда босиқ, етти ўлчаб бир кесадиган кишилар тоифасидан. Равшан Ваҳобов ишчилардан бош ижтимоийликча бўлган узоқ ҳаёт йўлини ўтиб, сўнгги директори курсига ўтирибди. Паст-баланднинг фарига яхши боради.

Аммо бу сафар у бизни тунд бир кайфиятда қарши олди. Муздақошнинг баён қилган эдик, фигаи фалакка чидди.

Ойнинг охирида, айни ҳисоб-китоб пайтида келиб газетга ёзаман, дейсиз... Мутахассисларнинг вақти эди. Газетга ёшадан кўра фойда! Осмонга беҳуда отилган замбарак ўндик гап.

Директор кўп вақтдан буён кўнглида тўпала юрган «юк»ни шу билан сал бўлтириб енгил тортиб шекилди, олижаноблик кўрсатди: мутахассислардан тегиниш маламатлар олишга рухсат берди.

Маламатлар эса бир қарашда қувончи туюлади. Трикотаж фабрикаси — Бухоронинг байроқдор корхонаси. Шу йилнинг биринчи ярмида шартнома мажбуриятларини бажариш ўтган йилга нисбатан 107,9 фоизни ташкил қилди. Тайёр маҳсулотнинг истеъмолчиларга етказиб бериш — 112,4, реализация қилиш 116,5 фоизга етди. Ишлаб чиқаришнинг барча турлари бўйича етишди. Иккинчи қўлдан қўйилган буюмларнинг 107 фоиз қилиб олданди.

Лекин бир қўрсаткич поданинг наслини бузиб турган ягона эҳтидор, бутун ижтимоий манзарога пўтук етказмоқда. У ҳам бўлса даромаднинг ўсиш даражаси. Бу муҳим қўрсаткич юксалиш ўрнига пасайиб, ўтган йилнинг шу даврига қараганда 91,6 фоизни ташкил қилган.

Бунинг боисини на план-иқтисод бўлимининг бошлиғи Т. Ф. Зеленица, на бош бухгалтер Н. Я. Болдурдина очиб изоҳлаб бера олмади. Яна директор ҳузурига киришга тўғри келди.

Амалда фабриканинг янгиликдан қуриб олдик, — тушунтира болади у. — Эски фабрикада атиги 1,5 миллион сўмлик ускуна ўрнатилган эди. Янгисидан эса 7,5 миллион сўмлик. Давлат бу ускуналар қийматининг 9 фоизини ҳар йили чегириб олади. Бу ускуналарга хизмат кўрсатадиган техник ходимлар сони 2,5 баравар кўпайди. Техника ҳаммага яраша капитал ремонт қаражатлари 12 баравар, истеъмол қилинган газ қиймати 8 баравар, электр энергияси харажати 10 баравар ошди. Натияжада 1,5-2 миллион сўмлик қўшимча даромаддан маҳрум бўлдик.

Этибор қилинг: фабрика таъмирлангандан кейин ишлаб чиқариш ҳажми деярли ошмаган. Харажатлар эса кўпайган. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш маданийтини ошириш, ишчиларга соғлом меҳнат шартлоари яратишга сарфланган. Меҳнат шартлоари яратаман, деб

ши очилди. Лекин раҳбарларни тажаниб қилган бугунча эмас. Улар ишчи кечалоқ кундузи тер тўкиб топган даромаднинг мана шундай хомталаш қилинишига кўп йиллар ичида анча кўникиб қолган. Бунинг бошқа сабаблари ҳам бор.

Ўзбекистонда чала комплексланган деталларни юборишди. Бошқа шериклар хом ашё таъминотини умуман тўхтатиш ниятида. Жумладан, Могилёвдаги кимёвий тоғалар заводи ҳозиргача хом ашёни белгиланган 30 фоиз кам берди. Черногорск, Читадаги корхоналар ярим жун газламини жўнатишдан бош тортмоқда. Сабаби — трикотаж фабрикаси ўз маҳсулотини улар билан баҳам қўрмаётгани.

Маҳсулотнинг ҳаммаси ўз жўнатишга савдо тармоғига тақсимланмоқда. Болалар кийим-кечаларига ўзимизда охтиёб катта. Ортирмаларимиз. Шу аснода улар таъминланган хом ашёлар эвазига пахта толаси беришни талаб қилишмоқда. Бу ҳам тўғри. Ўз охтиёблари ҳақида ўйлаётганини тушуниш керак. Фабриканинг эса ўз пахта заводи йўқ. Сирасини айтганда, бу масалани ҳатто жумҳурият Госплани ҳам ҳозирги шартларда ҳал қилиши осон эмас. Яхшиши, ўзаро шартнома тузган яхши. Биз шундай мулоҳазадамыз.

Хўш, ўзимизда сунъий тола ёки жун хом ашёси йўқми? Бор! Зарур даражадаги ҳам хом ашёда. Фақат уни қайта ишлайдиган корхона йўқ. «Навоиёзот» бирлашмаси ишлаб чиқарадиган сунъий тола билан трикотаж фабрикасидек юзлаб корхоналар таъмин этилмоқда. Аммо бирлашмада унда калава ўрайдиган деҳ йўқ. Бу ерда тайёрланаётган нитрон ҳудудимиздан ташқарида қайта ишланб қисман Ўзбекистонга қайтарилмоқда.

Фабрика цехларини айланар эканмиз, чет элдан ишлаб чиқарилган 10 та йигирув дастгоҳининг усти ёпиб қўйилганидан таажкубга тушдик. Улар игнаси сингани учун тўхтаб турган эмиш. Мана шу игнани чет элдан сотиб олишга ҳам вазирилик қўли калталик қилади, қудрати етмайди.

Хўш, ҳатто игнани ҳам сотиб олиб беролмайдиган, таъминотни йўлга қўя олмайдиган вазириликдан корхонага нима манфаат? Тармоқнинг Бухородаги корхоналари бу тўғрида тез-тез ўйланб қолишмоқда. Ундан қўра, вилот ҳудудидagi барча енгил саноат корхоналаридан йирик бир уюшма тузиб, унда муаммоларни ўзаро ҳамкорлик асосида барча даромаднинг бирлаштириб, сарф-харажатлар муаммосини ҳал қилиш ўнғайроқ эмасми? Жумладан, Бухоро ил-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси ўша вазириликдан қўра кўпроқ фойда бериши мумкин. Валютаси ҳам бор. Чет эл билан алоқаларни ҳам яхши йўлга қўйган. Хом ашёнинг ҳам яхши манбаи. Энг муҳими, коллективнинг даромадига ҳам кўз олайтиришмайди.

Янги йилдан бошлаб буюмлар ишлаб қўйишнинг кўзда тутилмоқда. Энди атроф-муҳитни соғломлаштириш, банкдан олинган қарз, меҳнат ресурслари учун тўловлар ҳам, мажбурий сўғурта қиймати ҳам маҳсулот таннархига киритилди. Корхона мутахассислари чўт уриб қарашса, бунинг оқибатида рентабеллик даражаси ҳозирги 22 фоиздан 8,4 фоизга тушиб қолар экан...

Бундай шартларда улар ишчи жаноби оилалигига нима деб жавоб беришарди? Ўзбекистон ССР Енгил саноат вазирилик мутасаддилари бу ҳақда нима мулоҳаза қилаётгани бизга қоронғу.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Х. Дугучиев раислигидаги Давлат комиссиясининг Симферополда ўтган сайёр мажлисида СССР ҳукуматининг «Крим татарларнинг Крим вилоятига қайтиб келиши билан боғлиқ масалаларни ҳал этишга доир биринчи гадаги чора-тадбирлар тўғрисида» шу йил 11 июль қарори бажарилишини йўлга қўйиш масалалари муҳокама қилинди.

Ушбу тadbирларда шу йил 1 июнча Крим вилоятига қўйиб келган 8,4 минг оилани жойлаштириш, 1991 йилда 80 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш, умумтаълим мактаблари, болалар бечалари, поликлиникалар, шифонахалар ва ижтимоий соҳага қарашли бошқа иншоотларни қуриш кўзда тутилди. Қайтиб келадиган аҳолининг келгуси йилнинг охиригача ишга жойлаштириш учун салкам 10 минг иш жойи ташкил этиш мўлжалланди. Қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш, Крим вилояти агроасаноат комплексини ривожланишини таъминлаш мўлжалланди.

Қарорда крим татарларнинг Крим вилоятига қайтиб келиши ижтимоийлик асосида, ташкилий ҳамда давлат дастурида белгиланган тартиб ва муддатларга мувофиқ тарзда амалга оширилиши кераклиги таъкидланди.

ҚРИМ ТАТАР ХАЛҚИНИНГ МУАММОЛАРИ БИЛАН ШУЎЛЛАНУВЧИ ДАВЛАТ КОМИССИЯСИДА

Давлат комиссиясининг мажлисини тайёрлаш учун вилоятга иттифоддош жумҳуриятлар ва Украина ССР идораларининг мутахассислари, крим татарларнинг вакилларида иборат ишчи гуруҳлар келдилар. Ана шу гуруҳлар уй-жойлар ва бошқа ижтимоий иншоотлар қуриш масалалари (жумладан, келадиганларни жойлаштириш, яхша тартибда уй-жойлар қуриш учун ер ажратиш, прописка масалалари, яхша тартибдаги қурилишнинг моддий ва молиявий ресурслар билан таъминлаш имкониятларини) қурилиш комплек-

бирларни амалга ошира бошлаганликлари таъкидланди. Ҳозирги вақтда вилоятга тасдиқ қўлдан салкам 90 минг крим татар қайтиб келди. 1989 йилнинг ноябрида бошлаб 9,3 минг оила жойлаштирилди, бундан 4,5 минг оила ер ажратилди, 3,6 минг оила уй сотиб олди, 1,2 минг оилага давлат ва идораларга қарашли уй-жой фондидан квартиралар берилди. Келгуси йилдан бошлаб яхша тартибда уй-жой қуриш билан бир қаторда давлат маблағлари ҳисобидан ҳам уй-жойлар қуриш ишлари бошлаб юбориш

— Биласизми, укажон, жасорат, қаҳрамонлик, яхшилик каби фазилатлар ҳеч қачон тасодифан юзага келмайди. Уларнинг томири чўқур бўлади...

Баҳром аканинг нуруний чехрасига тикилар эканман, ўзимча ундан маънавият излайман. Ўқитимол эзгулининг томири айнан ана шундай покдомон қалблардан бошлангандир.

Биров ишонади, биров ишонмайди. Оддий ўқитувчи тут кўчати етиштириб, жамғарган 34 минг сўм шахсий маблағи ҳисобига қишлоқ амбулаторияси, яна 53 минг сўмга эса кутубхона қуриб берди. Бошқаларини ҳам билмадим, аммо Пайариқ районидagi «Коммунизм» колхозининг Қорабайир қишлоғидagi ота-онанинг олижаноблигига одатий ҳол, деб қарашди.

Баҳром ака асли муаллим. Тошкент давлат педагогика институтини битирган. Аммо нима бўлди-ю, олтинчи йиллар охирида оғир дардга чалиниб қолди. Узоқ даволанишдан кейин унга жисмоний меҳнат билан кўпроқ шўғулланишни

маслаҳат беришди. Колхоз правлениеси муаллимга 0,2 гектар ер берди. Баҳром ака бу ерда аввалига гул ва ҳар хил дарахт кўчатлари етиштириб, кейинчалик эса мутахассисларнинг маслаҳати билан тут кўчати етиштиришга ихтисослашиб олди.

Урушни кўрган эмасми, ташвишсиз юролмайди, меҳнатсиз туролмайди. Энг муҳими, қалбида одамларга яхшилик қилиш, савобга қолиш нияти муқаммас. Шунча ишлаб-ю, ниҳолларнинг пули қанча бўлади, деб суринишмайди. Бир кун раис Азим Гафоров Баҳром акага колхоз кассасидан даромад пулини олиши зарурлигини айтди. Бирор қараса, бир дунё пул. Ўйлаб ўйга етолмайди: усти бут, оиласи тўқ бўлса, бунча маблағни нима қилади? Иморат қурсинми, тўй бошласинми ёки машина олгани маъқулими?

Эртасига Б. Самадов рай-

ком котиби Хайрулла Сайдиев ҳузурига ариза қўйиб келди: «Мен шахсий даромадимдан қишлоқда меҳнат қилишга маблағ ажратдим. Илтимос, ташкилий ишларда ёрдам берсаларингиз». Райком котиби бундай олижанобликдан қувониб кетди. Баҳром акани қучоқлаб олди.

— Қани энди сизга ўхшаганлар ўнлаб, юзлаб бўлса...

Баҳром ака адабиётни севади. «Гўрўғли», «Кўнгулмиш», «Интисор» достонларини боланидаёқ ёд билганини завқ билан гапирди. Аммо мактабда ишлаганида болалар китоб ўқиш имкониятидан етарли фойдалана олмаётганлигини кўрди. Шу боисдан ҳам кейинчалик шахсий жамғармасидан қишлоқ болалари учун кутубхона қуришга жазм этди. Вилот «Китобхона» жамияти фаоллари Ўзгирмурод Турсунов, Азим Ҳамдамов каби жойбозлар нурунани янада

бойитишди. Эзгулининг томири... Қанда экан улар?

— Турмушимизда, сиз билан бизнинг муносабатимизда, — дейди Баҳром ака вазминлик билан. — Мен бу ишларни асло шон-шўҳрат ортирмаман, деб қилмаганман. Ахир халқимизда савоб деган гап ҳам бор-ку. Мана, самарқандлик ветеран ўқитувчи И. Солиев мактаблар ремонтига, маҳалла обodonчилигига қанчадан-қанча пул ўтказди. Қашқадарёлик М. Шапсанов ўз қишлоғида мактаб қўрди. Ўқ-ҳе, қайси бирини айтасиз. Бу томир кундан-кун турмушимизнинг маънавиятига сингиб борапти.

Ота-онанинг оқилона сўзларидан қўнглинг равшан тортади. Эзгу ишни амалга ошириш учун маблағнинг ўзи кифоя қилмайди. Бунинг учун катта қалб соҳиб бўлиш керак. Дарвоқе, Баҳром ака оиласини ҳам унутган

эмас. Фарзандларининг ризқини қиймайти. Ўзлон опа билан биргаликда уч ўғлини уйлантиришди, уч қизин турмушга чиқаришди. Икки ўғлига алоҳида уй-жой қуриб берди, учинчиси ҳам яқин кунларда янги ҳовлига қўйиб ўтди. Уларнинг ҳеч қайсиси моддий жиҳатдан қийналгани йўқ. Аксинча, отасининг ёнида меҳнат қилиш, савобли ишга ҳисса қўшишмоқда.

Қорабайир қишлоғига бориб қолгудек бўлсангиз, Баҳром аканинг поликлиникасига, кутубхонасига, албатта, кириш. Бу ерда сиз қалбингизда эзгуликка ташналик, савоб иш қилишга интилишни туяйсиз. Эзгулининг томири минтақанинг айнан ана шу жойидан — Баҳром ака хонадонидан, қолаверса, Баҳром ака сингари юзлаб, минглаб фидойи кишилар қалбидан бошланганлигини ҳис қиласиз. Шундайлар бор экан, турмушимизнинг фаровон бўлишига ишончимиз ортаверади.

Ф. ТОШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Эл эъзози

Биз ҳаммиса эътиборли бўлишимиз, ён-атрофда содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларни таҳлил қилишга вақт топшимиз лозим. Ҳечқанда дўкон ортидаги деҳқонни, чорвадор ва сабзавоткорни, ёхуд тўқимачи ва рассомни, хусласан, дорихона ортидаги фармацевтлар меҳнатини унутиб қўймаслигимиз керак.

Жамоатчи муҳбиримиз Т. Каримов тушунган ушбу суратга боқиб хаёлимиздан ана шундай йўлар кечди. Ваҳоланки, дорихонада кириб мўлажма воситаларини харид қилганда, уни истеъмол этаётганимизда мана шу захматкаш, фидойи инсонларни кўнча тасав-

вур қилмаймиз. «Ташхирфармзавод» раҳбарлари, мутахассислари эса аёлларни ўз ишининг устаси, тадбиркор ва тажрибали ходимлар деб ҳисоблашади. Улар беҳато ва бекирилик қилиб тахаллуф буюмларни жумҳуриятимиз дорихоналарига, шифо масканларига уззукун оқиб келмоқда. Одамларнинг шифокорлар шанига айтганда ташхирфармзаводнинг бир томони маъзур завод ишчи-мутахассисларига ҳам дахлдордир.

Суратда: «Ташхирфармзавод»нинг 2-бўлими ишчилари Нама Йўлдошева (чапда) ва Сония Галикбаровалар.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ПЛЕНУМИ

Фарғонада касаба уюшмалари вилоят кенгашининг пленуми бўлиб ўтди. Ўтланганлар касаба уюшмалари област кенгашининг XVII касаба уюшмалари конференциясида амалга

оширган ишлари тўғрисидаги ахборотини тингладилар, касаба уюшмаси ҳаракатини ривожлантириш истиқболларини муҳокама қилдилар. Ўзбекистон ва мамлакат касаба уюшмалари съездларига делегатлар сайланди.

Пленум ишида Ўзбекистон касаба уюшмалари жумҳурият кенгашининг раиси Б. А. Алламуродов, Фарғона вилоят партия комитетининг биринчи котиби Ф. Ф. Фозилов қатнашдилар. (ЎЗАТА).

мўлжалланмоқда. Айни вақтда жумҳуриятда ва вилоятда СССР Министрлар Советининг юқорида тилга олинган қарориди белгиланган топшириқларни бажарилишини аниқ режаси йўлиги, қурилишнинг моддий-техника ресурслари билан таъминлаш масалалари зарур даражада ишлаб чиқилмаган

лар билан таништириш учун ер участкаларини олинганда акротиб қўйиш тақлиф эди. Уй-жойлар ва бошқа ижтимоий объектлар барпо этиш учун маҳаллий бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш қўйиштириш ва маҳсулот қурилиш ташкилотлари, жумладан, крим татарлардан иборат қурилиш ташкилот-

Крим татарлар билан маҳаллий бошқарув идоралари ўртасидаги муносабатларда кескинлик бўйи бераётганлигини сабаблардан бири аҳолининг СССР Олий Совети қарорларини бажариш билан боғлиқ ишларнинг амалдаги аҳолидан етарли даражада хабардор эмаслигидир. Ана шу ишни яхшилашга доир тегишли топшириқлар берилди. Давлат комиссияси аъзоларининг вилоят фаоллари ва крим татар жамоатчилиги билан учрашувлари ўтказилди.

Давлат комиссияси Украина ССР Давлат план комитетининг биринчи ўринбосари В. П. Поповнинг крим татарларини Крим вилоятига қайтариш давлат дастурини ишлаб чиқишининг бориш тўғрисидаги ахборотини маълумот учун қабул қилди. Украина ССР Министрлар Советига ва Крим вилоят ижтимоий қўмитетига мажлисда айтилган танқидий мулоҳазаларни ва улар юзасидан тайёрланган лойиҳага оид тақлифларни умумлаштириш ҳамда лойиҳани узил-кесил ишлаб чиқишда ана шу мулоҳаза ва тақлифларни ҳисобга олиш вазифаси топширилди.

Давлат дастури лойиҳасини комиссиянинг навбатдаги мажлисида қўриб чиқиш мўлжалланди.

ТИНЧЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

ЭРТАГА — 15 АВГУСТДА ҚАДИМИИ ВА НАВҚИ-РОН, ЭРҚАРВАР ВА ТИНЧЛИКСЕВАР ҲИНД ХАЛҚИ ШОНЛИ САНА — ҲИНДИСТОН МУСТАҚИЛЛИК-КА ЭРИШГАНЛИГИНИНГ 43 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАЙДИ.

Мустақиллик йилларида Ҳиндистон халқ ҳўжаллигини кўрсатиш, илм-фан ва маданиятни тараққий эттириш, барқарор қўлайди. Агар инки ўртада улкан ютуқларни қўлга киритди. Мустақиллик даврида моддий турмуш жиҳатидан дунёда энг сўнгги ўрнида бўлган Ҳиндистонда эҳдиликда аҳолининг жон бодилик даромади 50 фоиздан ошиб кетди ва у жаҳондаги ривожланган давлатлар қаторига ўтиб олди. Агар соҳада ҳам муҳим ўзгаришлар бўй берди. Ирригация кенг ривожланди, сўғориладиган майдонлар уч марта кўпайди ва 70 миллион гектарга етди. Қишлоқ ҳўжалигида маҳсулот етиштириш 2,5—3 баравар ошди, дон-дўн ҳўшли 3 баравар кўпайди. Ўтган йили мамлакатда рекорд ҳўсил — 175 миллион тонна дон йиғиштирилди.

Мамлакатда илм-фан кенг ривож топмоқда. Бу ўлкада шу кунда 127 университет ва дорифунун даражасидаги 25 институт ва 5200 коллеж ишлаб турибди. Талабаларнинг сони 4 миллионга етди. Шу билан бир қаторда Ҳиндистон ҳўкумати олдида бир қанча жиддий муаммолар кўндаланг бўлиб турибди. Булар — мамлакат аҳолиси талайгина қисмининг қашшоқлигини, саводсизлигини, туғатини, уй-жой танқислиги, ишсизлик ва бошқалар. Ҳиндистон ҳўкумати ҳиндистондаги вазифаси — нарх-нарсани ўсиши ва пулни қадри тушушига қарши кураш, кастачилик қолдиқларини йўқотиш, мамлакат ташқи қарзини қайтариб, экспортни кенгайтириш, давлат харажатларини кескиш, шунингдек, мамлакат бутунлигини яхшилатишга қарши қўйилган иборат. Кейинги йилларда мамлакатдаги турли диний жамоа унсurlари ўртасидаги ихтилоф ва тўқнашувлар тўғрисидаги сепаратизм кучларининг қишқариш кўпаймоқда, мингглаб одам нобуд бўлмоқда. Экстремистлар Ҳиндистондаги айрим штатларни, жумладан Панжоб билан Намму ва Кашмирни мамлакатдан ажратиб олишга иттилоқдалар. Ҳиндистон бoш министри В. П. Синг яқинда қатъий йўнда сўзга чиқиб «Давлат — бу қўроғга қирилган жўғрофия ҳарита эмас, биз давлатнинг парчаланишига йўл қўймаймиз» деди.

Ҳиндистон ҳўкумати ўзининг тинчликсевар ташқи сиёсати тўғрисида жаҳонда катта оғури-этибор қўймоқда. Унинг мустақиллашчилик ва янги мустақиллашчилик, ирқчиликка қарши кураши, қўроқсизланиш йўлида кўрсатилган жонбозлиги инсоният таҳсинига сазовор бўлмоқда. Ҳиндистон жумҳуриятининг Совет Иттифодидан бўйдоқ дўстлиги мустаҳкам пойдеворга эгадир. Ҳиндистон ҳўкумати раҳбари В. П. Синг икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар ҳақида гапириб, улар «фақат у ёки бу ҳўкумат ёки партия сиёсатини акс эттиришга қўлайми, балки барча хинд халқининг хоҳиш-истагини ифода этади» деди.

Икки мамлакат муносабатлари ҳар томонлама ва кўндаланг бўлиб, 1971 йил 9 августда имзоланган тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома асосида олиб боришмоқда. Икки давлат раҳбарлари келаси йили 20 йилга мўлжалланган шу шартнома муддатини яна узайтириш ҳақида келишиб олишди. Икки ўртадаги

савдо-сотиқ ҳам тез сўрғатлар билан кенгайиб боришмоқда. Кейинги 40 йил ичинда савдо ҳажми 100 баргиз кўпайди. Агар инки ўртада мол айирбошлаш 1953 йилда 1,7 миллион руپия миқдорига бўлса ҳўзир у 70 миллиард рупияга етди. Фан-техника алоқалари ҳам кенгаймоқда.

Ҳинд ва совет халқлари азалий дўстлигини мустаҳкамлашда Ҳиндистон жумҳурияти бoш министри В. П. Сингнинг яқинда мамлакатимизга қилган ташрифи катта сиёсий воқеа бўлди. Шу нарсга диққатга сазоворки, Ҳиндистон ҳўкумати бошлиғининг биринчи чет эл сафари Совет Иттифодидан бошланди. СССР Президенти М. С. Горбачев ўз нутқида инки давлат муносабатлари Осиё ҳамда умумтараққиёт ва тинчлик манфаатига хизмат қилади, деди. Бу ташриф совет-хинд алоқаларини олға силжитаётган ва жаҳон сиёсатида қўшимча жўшқинлик бахш этадиган ишонч нишонасидир. Совет — Ҳиндистон қўшма баёноти инки халқ ҳамкорлиги тез ривожланиб бораётганлигидан, бу алоқалар гоёт хилма-хил соҳаларда изчиллик билан кенгайётганлигидан далолат беради.

Ўзбекистон билан Ҳиндистон жумҳурияти ўртасида амалий алоқалар ҳам кенг ривож топмоқда. Ҳинд бинокорларининг сайёҳлар учун Тошкент, Самарқанд ва Бухорода ёрат қўлай меҳмонхоналарни барпо этаётганлари бу муносабатларнинг ёрқин мисолидир. Илмий-маданий ва ижтимоий соҳаларда ҳам мулоқотлар кўпаймоқда.

Ўтган йили жумҳуриятимизда хинд халқи тарихидаги муҳим сана ва воқеаларга бағишланган талайгина ишлар амалга оширилди. 1989 йил октябрида Тошкентда хинд тарихи, иқтисодиоти, ҳўқуқшунослари билан ўзбек олимлари биргаликда «Осиё ва Тинч океани регионида оқсийишталлик ва хавфсизликни сақлаш» мавзусида семинар ўтказилди. Ноябрь ойида Ҳиндистоннинг буюк давлат ва сиёсий арбоб ҳамда машҳур олими Жавахарлал Неру туғилганлигининг 100 йиллиги кенг нишонланди. Жумҳуриятимиз пойтахтида «Ж. Неру ва ядросиз, куч ишлатмасликка асосланган тинчлик» муаммоларига бағишланган совет — хинд симпозиуми бўлиб ўтди. Бу йилда ҳам Ҳиндистон ва Ўзбекистоннинг йирик олимлари иштирок этдилар.

Ҳўзир Ўзбекистон ва Ҳиндистон фирмалари ўртасида бевосита иқтисодий ҳамкорлик вужудга келмоқда, қўшма корхоналар тузиш режалари кўриб чиқилмоқда. Суверен жумҳуриятимизга аввалгига нисбатан кўпроқ мустақиллик берилиши Ўзбекистон билан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий, илмий-техника ва маданий муносабатларнинг кенгайишига имкон беради.

Совет-Ҳиндистон дўстлиги вақт синовидан ўтган, инки халқларнинг хоҳиш-иродасига мосдир. Совет кишилари 820 миллионли буюк хинд халқининг миллий байрами кўни унга экономикани ривожлантириш, фан-маданиятни юксалтириш ҳамда халқаро тинчликни мустаҳкамлашда улкан муваффақиятлар тийлайдилар.

Т. ҒИСОВ,
тарих фанлари доктори,
профессор.

Хатлардан сатрлар

ХОВЛИ ТҮЙЛАРИ

Охунбобоев ноҳиясидаги Аминжон Нисов номи давлат ҳўжалигида аҳолини ҳовли-жой билан таъминлашга алоҳида эътибор берилляпти. Утган йили унумдор ерлардан ўн беш сотихдан томоғқа қолган юзга яқин оиланинг кўшончи чексиз. Янги уйларга кўчиб ўтган У. Йўлдошев, О. Саидов, Н. Алиев, М. Раҳимов сингари ишчилар хонадонида ҳовли тўйлари ўтказилди.

Т. ТИШАБОВЕВ, Фарғона вилояти.

КАРОВСИС ҚИШЛОҚ

Бир пайтлар ноҳия маркази бўлиб, гуллаб-яшнаган Қипчиқ посёлкаси бугунги кунга келиб каровсис қишлоққа айланиб қолди. Яқин йигирма йил давомда биронта тузукроқ иморат қурилганини эслолмаймиз. Сув йўллари, кўчалар ойлаб, йиллаб тозаланмайдн. Тартибсиз тушган биноларнинг деворлари нураб, ҳаробага айланиб бораётганини кўриб ачиниб кетамиз.

А. МАТКАРИМОВ, ҚҚАССР.

ОБОДОНЧИЛИККА

ЭЪТИБОР

Чортоқ ноҳиясидаги Ҳазратшоҳ қишлоқ Советида ободончиликка алоҳида эътибор берилляпти. Ўзбекистон ССР 30 йиллиги номи давлат ҳўжалигида ўтган йилнинг ўзюда бир ярм км квадрат метр турар жой бинолари қуриб фойдаланишга топширилди. Бу йил эса икки минг квадрат метр ўй-жой барпо этиш мўлжалланган.

Ҳазратшоҳ ва Тўрққ қишлоқлари қаторида яна бир янги қишлоқ пайдо бўлди. Одамлар унн Зағабод деб номлашди. Бу янги ҳовли пунктда 60 дан ортиқ ўзбек, қирғиз, рус, тожик оилалик маъсуб ишчилар оғ-ани, қўн-қўшни бўлиб яшай бошладилар.

А. АСРОРОВ, Наманган вилояти.

ОҚСОКОЛЛАР

БОШ-ҚОШ

Яккабоғ қишлоқ Совети депутатлари сайловчилар томонидан берилган дастлабки юз нақаддан 82 таси бажарилиб. Бир неча йил каровсис қолган Яккабоғ қишлоғи қайтадан жамол оча бошладн. Йўллар кенгайтирилиб, асфальт ётқизилди. Бетон ариқлар реконструкция қилинди. Янги шарқона замонавий бинолар қурилди. 250 ўринлик чойхона, икки қаватли озик-овқат, ҳўжалик, сабзавот маъазинлари қурилгани бошлал йўборди. Бу ишларда қишлоқ Совети депутатлари, маҳалла комитети акивлари ва ветеранларнинг хизматлари катта бўляпти.

Ш. МАХМУДОВ, Қашқадарь вилояти.

Шунингдек, андижонлик Х. Абдуразақова, Ш. Келдишев, хазораслик Ш. Мадрамова, жаззаклик А. Шарпов, қирчиклик Т. Сихарулдзев, гулистонлик Али Носирли, олтинсойлик Т. Тошмуродов, хатирчиклик Н. Тошмуратов, ристонлик А. Желенов, Н. Қисмдан У. Сандовлар ҳам ўзлари яшай, хизмат қилаётган жойлардаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида хат-хабарлар йўллашган.

ШОИР

ТҮЙИГА АТАБ

Наманган вилоятида оташин ўзбек шоири Боборахм Машраб таваллудининг 350 йиллиги олдидан қўллаб таъбирлар ўтказилмоқда. Жумладан, яқинда Совет маданият фонди вилоят бўлими, вилоят маданият бошқармаси, Наманган шаҳар иқроия кўмитасининг ташаббуси билан шоир юбилейига бағишланган пул-бюм лотереясини ўтказиш ҳақида қарор қабул қилинди. Пул-бюм лотереясининг умумий миқдори 600 минг сўм ҳажмида белгиланган бўлиб, шундан ютуқлар миқдори 360 минг сўмни ёки чиқарилган билетлар ялли бақосининг 60 фоизини ташкил қилади.

Лотерея ютуқларига «ВАЗ—21083» «Жигули», «Москвич»—412, «Москвич—2142» «Запорожец» енгил машиналарни, турли наринадаги мотоцикл, мопедлар, гилан, холодиньник, рангли телевизор, кир ювиш машинаси ва шу каби 40 дан ортиқ турли буюмлар қўйилган.

Пул-бюм лотереясидан тушган маблағни Боборахм Машраб номдаги истроҳат богининг қурилиши, бошқа маданий таъбирлар ўтказишга сарфлаш кўзда тутилмоқда.

А. АБДУВАЛИЕВ.

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши бу тилининг республикада фаолиятини барча соҳаларда кўллаш ҳукумини таъминлади. Энди ўзбек адабий тилининг ҳақиқий маънодаги миллий адабий тилига айланишига шубҳа йўқ — ҳаётнинг ўзи шунга олиб келади. Ана шундай ҳолатнинг юзга келиши учун бутун жамоатчилик — олимдан тортиб оддий ишчи, ўқитувчи ва бошқалар ўз ишлари, фикр-мулоҳазалари, тасвирлари билан қўлидан келган хиссаларини қўшдилар ҳамда қўшишга ҳаракат қилишптилар. Бу жуда қувонарлидир. Лекин қилинаётган ишлар, айтилаётган фикр-мулоҳазалар ва тасвирларнинг ҳаммаси ҳам ўринли, асосли, мақсаднинг тўла, тўғри ва тез амалга ошишига хизмат қилади, дея оламиз.

Ўзбек тилининг илмий ва расмий иш услублари жуда ночор аҳволга тушиб қолганлиги, айниқса, расмий — иш қоғозларининг деярли (айтиш мумкинлиги, бутунлай) рус тилида олиб бориладиган бўлиб қолгани маълум.

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши масаласининг кун тартибига қўйилишининг асосий сабабларидан бири ҳам унинг илмий ва расмий — иш услубларининг ана шундай аҳволга тушиб қолганлиги эди, десак, хато бўлмаса керак. Худди шу аҳвол тақозоси билан ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши биланқоғиз илмий терминологияни тартибга солиш, талаб даражасидаги илмий терминологияни яратиш ишига, расмий — иш қоғозларининг ўзбек тилида олиб борилишини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилди. «Атамашунослик кўмитаси» деб атаётган комитетнинг ташкил этилишининг ўзиди бунинг яққол далилидир. Бу комитет ўз ишини бошлаб юборди. Ўйлашмики, унинг иши тўғри ва аниқ ташкил этилса, бу йўлда бутун имкониятлар тўла ишга солинса, қўйилдаги натижаларга эришиш шубҳасиздир.

Қўйда ўзбек тили илмий терминологиясини тартибга солиш ва унинг келгуси тараққиёти билан боғлиқ айрим масалалар юзасидан ўз мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз.

Ўзбек тилининг, жумладан, ўзбек терминологиясининг ривожланишида (уни ривожлантиришда) биринчи навбатда шу тилининг ўз ички имкониятларига асосланилади. Ҳозир ана шу нарсалар алоҳида эътибор берилляпти. Шу мақсад билан, яъни ўзбек тилининг ривожланишида унинг ички имкониятларидан тўла фойдаланишни таъминлаш мақсадида матбуотда «Тил сандиғи», «Атамалар бурчаги» қабул қилинган эди. Бу жуда маъқул иш. Лекин бу ҳаракатда тилининг тараққиёт қонуниятлари талабларига мос келадиган йўллар асосида иш олиб бориладиганина кўтилган, аниқ натижаларга эришиш мумкин бўлади. Шу нуктага назардан, терминологиясини яхшилаш бўйича қилинган ва қилинаётган ишлар, билдирилаётган фикр-мулоҳазалар ҳақида қўйилганларни айтиб ўтмоқчимиз.

Маълумки, бирор тушунчани ифодалаш учун сўз таллашда (яъни сўз яратиш, бор бўлган сўздан фойдаланиш ёки ўзга тилдан сўз қабул қилишда) асосий бўйча сўзнинг шу тушунчани аниқ, тўла ифодалай олишидир. Бу нарсаси тил тараққиёт қонунияти талабидир. Истеъмода бўлган бирор сўз, термин ана шу талабга жавоб бермаса, тил тараққиёт жараёнида у бошқа сўз, бошқа термин билан алмаштирилади. Ўз ўрнини тушунчанинг моҳиятини тўғри, аниқ ифодалайдиган терминга бўшатиб беради. Бунга қўллаб мисол келтириш мумкин. Масалан, ўзбек тилишуослигида оид қаражаси, қаража қателориси терминлари ўрннда ҳозир фелъ нисбат, нисбат категорияси терминининг қўлланиши худди шу қонуният талабига кўра рўй берган. Агар бирон тушунчани ифодалаш учун ўзга тилга оид сўз қўлланаётган бўлса-ю, уни тўғри ва аниқ ифодалайдиган муқобил шу тилининг ўзюда борлиғи маълум бўлса (бу сўз аввал номмаълум бўлиб энди топилса), ўзга тилга оид сўзнинг ўз тилга оид сўз билан алмаштирилиши маъқул. Масалан, статус сўзи ўрнига мақом сўзининг ҳеч қаршилишсиз қабул қилиниши ва тез орада шу маъносин билан ўзбек тилидан қатъий ўрин олиши жуда тўғри ва қонуний бўлди.

Хуллас, у ёки бу сўзнинг тилда яшаш ҳуқуқи унинг асли қайси тилга ондлиги ҳам

тил бирлигининг бошқаси билан алмаштирилишини тил ва унинг тараққиёт қонунияти талаб этмайди. Талаб этилмайдиган нарсани (қонуний бўлмаган нарсани) қилиш (қилишни талаб этиш) эса соф субъектив ҳаракат бўлиб, бу нарсани умум томонидан ҳеч бир жиҳатдан маъқуллаб, оқлаб бўлмайди. Ана шу айтилганлар асосида «Ўзбекчалаштириш», «Ўзбек тилининг софлигини таъминлашга эришиш» мақсадида қилинган ва қилинаётган ишларга улардаги бир-икки факт тимсолида қисқача тўхтаб ўтмоқчимиз.

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши муносабати билан айрим кишилар байналмилал сўзларни ўзбекчалаштиришга берилдилар. Шу ишни шор қилиб «Одди-лар», «Шунинг оқибатида», «Масалан, район, анатомия, конверт, велосипед, норма, такси каби сўзларини ноҳия, жонашуслик, хаткилд, шайтонарава (ғизгизон), миқдор (маром, қонда), ки-

мақбул атамалар сифатида қабул қилиб бўлмайди.

Қўриб ўтилган ҳолни «Атамалар бурчаги»да эълон қилинган бошқа материалларда ҳам кўзатиш мумкин. Лекин уларнинг ҳар бирига алоҳида тўхтаб ўтишга зарурат сезмаймиз.

Қисқа қилиб, сўз охирида бир нарсани қайд этмоқчи эдик. Ғ. Абдураҳмоновнинг юқорда қўрилган мақоласи («Атамалар бурчаги»да) айрим атамаларнинг ўзбекча ифодалари тасвир этилади. Юқоридаги Иборим Раҳим томонидан тасвир этилган «Атамалар бурчаги»да берилган материалда қўрилган тилдаги хато ва нуқсонлар бу «Атамалар бурчаги»да ҳам бор. (Қўйилдагиларга эътибор беринг: адрес — манзил, мақом, историк — тарихчи, муаррих, критик — танқидчи, мунаққид, проспект — шоҳ қўча, равон қўча, первый секретарь — саркобик, биринчи секретарь, постановление — қарор, руководство — раҳбарлик, раҳбарият, самолёт — учкич, тайёра, ценност — қадрият, бойлик ва бошқалар). Лекин бу «Атамалар бурчаги»даги хато ва камчиликлар ҳақида алоҳида-алоҳида гапирмоқчи эмасмиз. Фақат шунн айтмоқчи-дмизки, бу материал (атамалар намунаси) терминология комитети номидан тақдим этилган, яъни мақолада шундай дейлади: «Қўйда атамашунослик комитети газетхонлар эътиборига айрим атамаларнинг ўзбекча ифодаларини ҳавола этади».

Бизнингча, мутахассис бўлмаган айрим шахс (шахслар) номидан тасвир этилиши мумкин бўлган аҳволдаги материал терминология комитети номидан эълон қилинамаслиги керак. Айри, терминология комитети шу аҳволдаги материални кенг жамоатчилик муҳокамаида тақдим этавардиган бўлса, у ҳолда бу муҳокамани яқунлаш, маъқул деб, истеъмол учун тасвир этиладиган терминларни белгилаш қайси муассаса ёки ташкилот зиммасига юкланади?

Шу айтилганларданқоғиз маълум бўлдики, ўзбек терминологиясини тартибга солиш, уни ҳозирги талаб даражасига кўтариш борасида маълум амалий ишлар қилинган (ҳатто, «Атамашунослик кўмитаси» ташкил этилган) бўлса-да, бироқ бу соҳадаги ишларнинг на илмий-назарий, на амалий асоси, йўл-йўриғи, йўналиши аниқ ва тўғри белгиланганича йўқ. Бу ҳолат терминология ишини яхшилашга эмас, аксинча, ҳозирчи аҳволдан ёмонроқ бўлишга олиб келади.

Таклифларимиз: 1. Матбуот саҳифаларидаги «Атамалар бурчаги»да эълон қилинадиган материаллар мутахассис назардан ўтказиб олиниши керак ва фақат мунозарали терминлар берилиши лозим. 2. Термин (атамалар) билан боғлиқ ҳар қандай баҳоли масалани мутахассислар ҳал этиши, шу тўғрйли терминология оид ҳар қандай баҳоли масалалар оммабош нашлашга эмас, балки махсус (илмий) нашлашга эълон қилиниши, муҳокама этилиши ва ҳал этилиши керак. (Чумчуқ сўбса, қасос сўзини) «Атамалар кўмитаси» номидан хомхата материал эълон қилинишига мутлақо йўл қўймаслик керак.

3. Атамашунослик кўмитасида илм-фаннинг барча соҳалари бўйича алоҳида секциялар тузилган ва уларга энг етуқ олим ва мутахассислар кириштирилган. Ана шу секциялар ишини тўғри ташкил этиш билан терминологиямиздаги хато ва нуқсонларни жуда тез бартараф этиш мумкин. Чунки у ёки бу соҳада янгилашнинг, ўзгарилишнинг лозим бўлган терминлар у қадар (айрим «мутахассислар» ваҳима қилиб юрган даражада) кўп эмас.

Азим ҲОЖИЕВ, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти директорининг илмий ишлар бўйича муовини.

ЧОРВАЧИЛИК ЗАРАРЛИ ТАРМОҚМИ?

ПАХТАКОР РАЙОНИДАГИ БҮРДОҚЧИЛИК ПУНКТИ ЧОРВАДОРЛАРИ БУ САВОЛГА «АКСИНЧА ФОЙДАЛИ СОҲА», ДЕМОҚДАЛАР.

Жумҳуриятимиз аҳолиси киши бошига гўшт истеъмол қилиш жиҳатидан умумийттифок даражасидан қаторийб 2,2 баравар, сутдан 2 баравар ва туҳум истеъмол қилиш жиҳатидан 2,5 баравар орқада қолаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бундан салкам икки йил бурун аҳолини озик-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга яхшилаш соҳасида республика партия, совет ва ҳўжалик органларининг некиртириб бўлмайдиган вазифаларига бағишланган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми худди ана шу долзарб масалани муҳокама қилиб, тегишли қарор қабул қилган эди. Унда жумладан, мазкур тармоқни меҳнатни ташкил этишининг янги шакллари — кооперация, ижара пудратсиз, қишлоқда социал соҳани ривожлантирмасдан, инсон омилини активлаштиришни йўлга қўймасдан ҳал қилиб бўлмаслиги алоҳида таъкидланган эди. Бу қарорнинг амалийлиги учун барча ҳўжаликлар раҳбарлари жон қийнатилар, деб бўлмайди. Шу сабабли аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига бўлган талаб-этиҳия ҳануз бажарилмаётган.

Бирок партия ва ҳўкумат қарорларини ўз ишларида дастурамал қилиб олган, коллектив манфаати учун ҳар қандай резерв, имконият ва янгиланган унумли фойдаланаётган ҳўжалик раҳбарлари ҳам бор. Масалан, Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Ха номи колхоз (район Т. Мадиров) да чорвачилик самардорлигини оширишининг ишончли йўлига ўтиб олинди. Бу ерда чорва моллар парваршиш ижара усулида олиб борилаётгани моллар маҳсулдорлигининг 1,5—2 баробар кўпайишига, меҳнат унумдорлигининг анча ўсишига ва, ниҳоят, чорвадорлар даромадлари ошишига имкон яратди.

Биз Жиззах вилояти Пахтакор районидаги бўрдоқчилик пункти фаолияти билан танишар эканмиз, уни Ким Пен Ха номи колхоз чорвадорлари таърибаси билан қиёслаб фикри ҳам йўқ эмасдик. Пункт тўрт йил аввал трактор паркн ўрнида ташкил қилиниб, район ҳўжаликларидан 200 бош бузоққ олиниб парварши қилина бошланди. Биринчи йили чорвадорлар фойда билан яқунлашди. Қўриқ шароитида эса бундай кўрсаткичга эришиш ҳазилкам гап эмасдик. Айни пайтда салкам 600 бош қорамол бўрдоқчи боқилляпти. Ҳар йили тирик вази 100 килограммга яқин бўлган бузоқлар район ҳўжаликларидан танлаб олиниб, 10—11 ой мобайнида боқилиб, гўштига топширилади. Утган йили ҳар бир қорамолнинг тирик вази ўртача 420 килограммга етказилди. Бу кўрсаткич белгиланганидан 42 килограмм кўпдир. Агар бу рақамларни планга қақадиган бўлсак, йиллик топшириқ 117 тонна бажарилиди, 243 тонна ўрнига 275 тонна гўшт етиштирилди, демекдир,

— Меҳнат унумдорлигини оширишининг бош йўлларида бири — чорвадорлар моддий манфаатдорлигини кўтаришидир, — дейди бўрдоқчилик пункти директори Токтобой Каримов. — Бизда ҳам яхши ишласа, ўша кўпроқ маош олади, қўшимча — рабатлантирилади. Кимнинг қандай ишлаётгани эса ҳар ўн кунда бир марта яқуни чиқариладиган мусобақада маълум бўлади. Баҳодир Бўриев, Эрмама Умаров, Нуриддин Каримов каби чорвадорлар, Тойир Рабимов, Шариф Давлатов сингари меҳнатсозлар эса мусобақада бир неча марта

Умуман қорхонада ишлар қаноатланарли. Бирок ҳали фойдаланилмаётган резерв ва имкониятлар ҳам маъжуд. Жумладан, озуқа масаласи чорвадорларни қўлдан бери қийнаб келади. Кейинги йилларда қорхона тасарруфидан озуқа экиладиган майдонларнинг асосий қисми тортиб олинди. Ҳозир атиги 215 гектар шўрланган ерларда озуқа етиштирилмоқда. Бор-йўни 100 тонна атрофида оид, беда, лавағи етиштирилмоқда. Бундан ташқари чорвадорларнинг яшаш шароитларини яхшилашга эътиборни қулайтириш зарур. Ваҳоланки, улар пунктдан 15 километр узоқда жойлашган посёлкада яшайдилар. Автобус йўқ. Атрофдаги ҳўжаликлар газлаштирилгани ҳолда посёлкадаги 50 хонадон ҳамон қўмвр ва ўтин ёқниша маъжур. Юқорида таъкидлаб ўтилган муаммолар тезда ҳал қилиниши зарур. Шунданга чорвадорлар эл дастурухонига янада мўл гўшт етказиб берадилар.

А. МАННОНОВ, Ш. МИРҲАБИВОВ, «Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ЖОНАХОН БАТАН БҮЙЛАБ

ШОҲҚҲҲА

МУАММОЛАРИ

ЛЕНИНГРАД. Гоголь кўйлаб ўтган Невский шоҳқўчасини бир вақтлар Россиянинг бош йўли, деб айтишган. Бугунги кунда эса Невский нафакат мазмўрчилик жаҳоҳқўратининг ноёб ҳазинаси, балки ванна-сиз ва иссиқ сувсиз минглаб

«Совет Ўзбекистони»нинг навабдаги сон 16 августда чиқади.

Мухаррир Р. РАҲМОНОВ.

коммунал квартираларнинг маскани ҳамдир. Хайратки, «яшил деворлар» — дараклар уларнинг «яшил» яшириб туради.

Ҳозирги кунда шоҳқўчани қайта тиклаш фонди очилган.

Суратларда: 1. Невский шоҳқўчаси ленинградликларнинг фатри ва фожасидир. 2. Мазкур шоҳқўчадаги «Художествений» кинотеатри олдиди.

Ю. БЕЛИНСКИЙ олган суратлар (ТАСС).

СИЗНИНГ ИШОНЧЛИ ШЕРИТИГИЗ

СССР Жамғармалар банки Сизга Совет Иттифоқининг бутун ҳудудида Жамғармалар банки муассасалари томонидан аҳолига кўрсатилаётган хизматлардан фойдаланишни таклиф қилади

СИЗ БУ ҲУНДА ОМОНАТЛАР, СЕРТИФИКАТЛАР, 1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ ОБЛИГАЦИЯЛАРИ, ДАВЛАТ ХАЗИНА МАЖБУРИЯТЛАРИ КАБИ ТУРЛАРИ ОРАСИДАН ЎЗ МАНФААТЛАРИНГИЗГА ЭНГ МАҚБУЛ КЕЛАДИГАНИНИ ТАНЛАБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ СИЗНИНГ ХОҲИШИНГИЗГА МУВОФИҚ:
САВДО, МАИШИЙ ХИЗМАТ, КОММУНАЛ ВА БОШҚА ҚОРХОНАЛАР БИЛАН НАҚД ПУЛСИЗ ХИСОБ-КИТОБ ИШЛАРИНИ ОЛИБ БОРАДИ;
СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИНИНГ 1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ,

МАҚСАДЛИ ФОИЗСИЗ ЗАЕМИ ОБЛИГАЦИЯЛАРИ, СЕРТИФИКАТЛАРИ ВА СССР ДАВЛАТ ХАЗИНА МАЖБУРИЯТЛАРИНИ САҚЛАШ УЧУН ҚАБУЛ ҚИЛАДИ;
МАТЛУБОТ ЭҲТИЕЖЛАРИ УЧУН КРЕДИТ БЕРАДИ.
СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ СОВЕТ ТИНЧ-

ЛИК ФОНДИГА, СОВЕТ МАДАНИЯТ ФОНДИГА, В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СОВЕТ БОЛАЛАР ФОНДИГА ВА БОШҚА ФОНДЛАРГА, ШУНИНГДЕК, ДАВЛАТ, КООПЕРАТИВ ВА БОШҚА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИГА ТОРТИҚ ҚИЛИШ УЧУН ИХТИЕРИЙ БАДАЛЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

ЎЗ ВАҚТИНИ ҚАДРЛАЙДИГАНЛАР УЧУН: СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ

Сизнинг ҳисобингизда сақланаётган омонатдан пул миқдорини чиқариб ташлаш йўли билан уй, газ, электр қуввати, телефон, фарзандларингизнинг болалар муассасаларида тарбияланганлиги, коммунал ва бошқа хизматлар учун бир марталик ёки узоқ муддатли топшириқ бўйича ҳисоб-китоб қилади.

Топшириқ расмийлаштириладиган бланкаларни СССР Жамғармалар банкининг исталган муассасасидан олишингиз мумкин.

НАҚД ПУЛСИЗ ХИСОБ-КИТОБЛАР — ҲОЗИРГИ ЗАМОН КИШИСИНИНГ ИШ УСЛУБИ!

ПУЛЛАРИНГИЗНИ СССР ДАВЛАТ ХАЗИНА МАЖБУРИЯТЛАРИДА САҚЛАНГ!

СССР Жамғармалар банки ҳар йилги
10 ФОИЗЛИК

оширилган даромад олинган давлат қийматли қоғозларини тавсия этади.

СССР Давлат хазина мажбуриятлари 1990 йилдан бошлаб 8 йиллик муҳлатга 1.000, 500, 100 ва 50 сўм қийматида чиқарилган.

Даромад мажбуриятлар сотиб олинган йилдан кейинги келадиган йилдан бошлаб улардаги купонлар (ҳар бир йил учун ажратилган катаклар) бўйича йилда бир марта — 1 январдан кейин тўланади.

Агар Сиз хазина мажбуриятларини сотишга зарурат сезсангиз, бу ишни СССР Жамғармалар банкининг исталган муассасасида амалга ошира оласиз.

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ ТАВСИЯ
ЭТАДИ:

ЙИҒМА ОМОНАТЛАР

— ойлик бадаллар мунтазам тўлаб берилганда ва пулларингиз камида 10 йил сақланганда йилига 4 фойздан даромад олиш кафолатидир.

Агар Сиз омонатни 10 йилдан илгари оқмоқчи бўлсангиз ёки қаторасига 6 ой ва ундан кўпроқ муддат мобайнида бадалларни тўламаётган бўлсангиз, Сизга йилига 2 фойз ҳисобидан даромад тўланади.

ШАРТНОМАВИЙ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА— ЙИЛИГА 4 ФОИЗ ДАРОМАД

СССР Жамғармалар банки 500 сўм ва ундан ортиқ миқдордаги пул маблағларингиз камида 5 йил давомида банкда сақлангани учун Сизга йилига 4 фойз ҳисобидан даромад тўлайди.

ДАВЛАТ МАҚСАДЛИ ФОИЗСИЗ ЗАЁМЛАРИГА ДОИР ЯНГИЛИКЛАР

Давлат мақсадли фойзсиз заёми облигациялари ва СССР Жамғармалар банкининг давлат хазина мажбуриятлари эгаларининг манфаатларини муҳофаза қилишни таъминлаш ва уларни тарқатиш тартибини соддалаштириш мақсадида СССР Вазирлар Кенгаши ўзининг 1990 йил 7 июлдаги қарори билан қуйидагиларни жорий қилади:

агар давлат мақсадли фойзсиз заёми облигациялари бўйича буюм олиш вақтига келиб (ёнгил автомобиллар бундан мустасно) унинг нархи облигация қийматидан ортиқ бўлган тақдирда унинг эгаси буюмни облигацияда кўрсатилган нархда сотиб олади.

СССР Жамғармалар банкига 1990 йил 15 июлдан бошлаб давлат мақсадли фойзсиз заёмларининг облигацияларини эркин сотишга (ёнгил автомобил олиш учун берилганларидан ташқари) ижозат беради.

Давлат мақсадли фойзсиз заёми облигацияларининг эркин савдоси СССР Жамғармалар банкининг барча район бўлимлари томонидан амалга оширилади. Бу ҳолда, қорхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан тушган рўйхатга киритилган фуқаролар рўйхат тузилган кундан бошлаб уч ой давомида облигацияларни сотиб олишлари лозим. Ана шу муҳлат ўтиб бўлгандан кейин сотиб олинмаган облигациялар эркин савдога чиқарилади.

АГАР СИЗ БОШҚА ЖОЙГА КЎЧИБ ЎТГАН БЎЛСАНГИЗ...

ПУЛЛАРИНГИЗНИ ЎЗИНГИЗНИНГ
БАНКДАГИ ХИСОБИНГИЗДАН ОЛИШГА
ШОШИЛМАНГ!

Сиз ўз маблағларингизни СССР Жамғармалар банкининг исталган муассасасига омонат бўйича ҳисобга киритиш ёки ўтказилган пул миқдорини тўлаш юзасидан топшириқ беришингиз мумкин.

Омонатни тўлиғича ёки қисман, шунингдек, нақд пуллар Жамғармалар банкининг шаҳарлар ва районлардаги бўлимларида тўлаш учун ўтказиш мумкин.

Сиз телеграф тасдиғи асосида пул жўнатмаси зарур манзилга келиб тушмасдан омонатингизни олишингиз, шунингдек, омонатни телеграф бўйича талаб қилиб олишингиз мумкин.

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ

давлат заёмлари ва сертификатларини уларнинг эгалари талаб қилиб олгунча қадар сақлаш учун қабул қилади.

Сизнинг истагингизга биноан СССР Жамғармалар банки муассасалари ютуқлар тиражининг жадваллари бўйича облигацияларни текширадilar ва чиққан ютуқлар ҳақида Сизга маълум қиладилар.

Сақлаш учун қабул қилинган облигациялар тўлиқ ёки қисман, сертификатлар эса фақат тўлиқ ҳолда унинг эгасига ёки эгаси томонидан ишонч қорози ёзиб берилган шахсга берилади.

Эгасининг аризасига мувофиқ, қийматли қоғозлар унинг манзилига ёки бошқа шахснинг манзилга юборилиши мумкин.

Сақлаш учун топширилган облигациялар ва сертификатлар уларнинг эгасига ворислик муносабатларидан қатъи назар, битта ёки бир нечта шахсга васият қилиб қолдирилиши мумкин.

Облигациялар ва сертификатларни сақлаб берганлик учун ҳақ олинади.

СССР Жамғармалар банки муассасаларига сақлаш учун қабул қилинган давлат заёми облигациялари ва сертификатларининг бутлиги давлат томонидан кафолатланади.

ОЙЛИК ИШ ҲАҚИНИ

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ МУАССАСАЛАРИ ОРҚАЛИ ОЛИШ— СИЗНИНГ МАНФААТИНГИЗГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Сизнинг хоҳишингизга кўра ойлик иш ҳақингиз омонат бўйича турар жойингиздаги ёки иш жойингиздаги СССР Жамғармалар банкининг исталган муассасасига ўтказилиши мумкин.

Омонатдаги пулнингизни ўзингиз учун қулай пайтда тўлиқ ёки қисман олишингиз мумкин.

Бундан ташқари, Сиз пуллари олиш учун исталган шахс номига ишонч қорозини расмийлаштира оласиз.

ХИСОБ ЧЕКИ

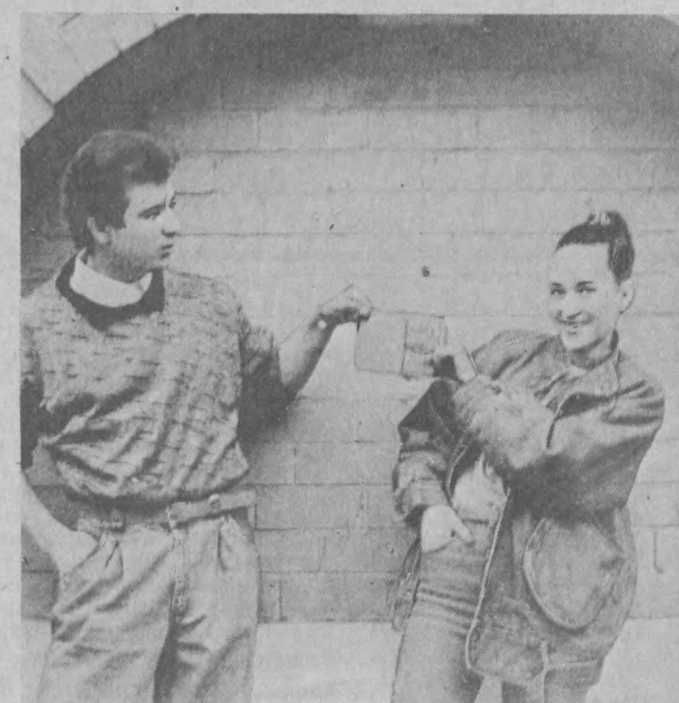
қиймати 100 сўм ва ундан ортиқ бўлган ҳар қандай саноат молларини харид қилишда ва бошқа кўпгина хизмат турлари учун ҳақ тўлашда, шунингдек, сайёҳлик сафарига чиқиш учун чет эл валюта-сини алмаштириб беришда

НАҚД ПУЛ УРНИГА УТАДИ

Ҳисоб чеклари мамлакатнинг бутун ҳудуди бўйлаб икки ой мобайнида ҳақиқий ҳисобланади ва СССР Жамғармалар банки муассасалари томонидан берилади.

ЁШЛАРИНГ МУКОФОТЛИ ОМОНАТЛАРИ

18—30 ёшли фуқаролардан қабул қилинади.

Бунда ойлик мунтазам бадаллар йўли билан уч йил мобайнида жамғарма йиғилиб боради. Ҳисоб очилаётганда бадал миқдорини ўзингиз қуйидагича белгиласиз: 10, 20, 30, 40 ёки 50 сўм.

Дастлабки бадал омонатчи паспортини шахсан кўрсатган тақдирда нақд пул билан олинади. Қўшимча бадаллар Сизнинг топширигингизга биноан ишончли бухгалтерия томонидан ўтказилиши ёки тўланиши мумкин.

Бу турдаги омонат бўйича йилига 3,5 фойз ҳисобида даромад тўланади, шундан 2 фойзи омонат қолдиғига қўшиб қўйилади, 1,5 фойзи эса жамғарма муҳлати сўнггида мукофот тариқасида тўланади.

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ СИЗГА МУСТАҚИЛ ОЕҚҚА ТУРИШИНГИЗДА ВА ЎЗ ОИЛАВИЙ ДАРОМАДУ БУРОМАДЛАРИНГИЗНИ РЕЖАЛАШТИРИШДА ЕРДАМ БЕРАДИ!

БОЛАЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛОВЧИ МАҚСАДЛИ ОМОНАТЛАР БОЛАЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ҲАЁТ ЙЎЛИГА ҚАДАМ ҚЎЙИШИДА МАДАД БЕРАДИ

Бу омонатлар қариндошлик муносабатларидан қатъи назар 16 ёшгача бўлган болалар учун қабул қилинади.

Омонатнинг 10 йиллик сақланиш муддати тугаб, бола 16 ёшга тўлгач, йилига 4 фойз ҳисобидан даромад тўланади.

Исталган миқдордаги қўшимча бадаллар нақд пул билан ҳам, пул ўтказиш йўли билан ҳам қабул қилинаверади. Омонатдан қисман пул берилмайди.

Омонат 10 йиллик сақлаш муддати тугагандан сўнг ва бола 16 ёшга тўлгандан кейин ҳам СССР Жамғармалар банки муассасасида бундан кейин ҳам сақлаш учун қолдирилса, шунингдек, омонатни муҳлатдан илгари олинган тақдирда йилига 2 фойз ҳисобидан даромад тўланади.

МАҚСАДЛИ ОМОНАТ — боланинг мустақиллик сари қўйган ilk қадами саналади.

Бунда СССР Жамғармалар банки Сизга энг яхши ёрдамчи бўлади!

ЧЕК ДАФТАРЧАСИ

ҚУЛАЙЛИГИ ВА ФОЙДАЛИЛИГИ —
ШУБҲАСИЗ!

Эгасининг номи ёзилган бу пул ҳужжатини Сизнинг номингизга талаб қилиб олгунча омонат ҳисоби очилган СССР Жамғармалар банки муассасасидан олишингиз мумкин. Чек дафтарчаси омонат миқдори атрофидаги исталган суммага ёзиб берилади.

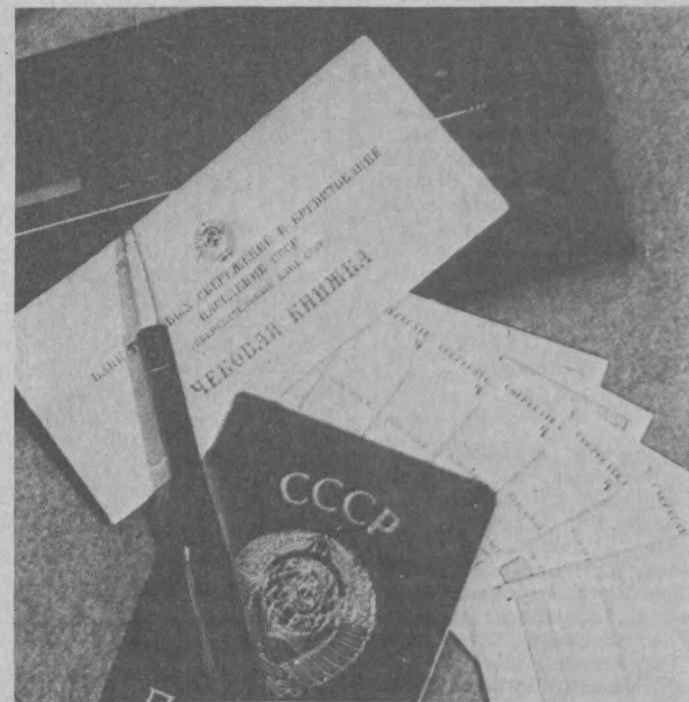
Чек дафтарчаси ёзиб берилган кундан бошлаб икки йил мобайнида ҳақиқий ҳисобланади, бироқ Сиз ҳали 12 та узиб олинган чекнинг ҳаммасини ишлатиб улгурмаган бўлсангиз, унинг муҳлати яна икки йилга узайтирилиши мумкин.

Сиз саноат моллари ва маиший хизматлар учун чек билан ҳисоб-китоб қилишингиз мумкин.

Бундан ташқари, чек дафтарчасининг эгаси мазкур чек бўйича СССР Жамғармалар банкининг исталган муассасасида нақд пул олиши мумкин.

Паспорт кўрсатилган тақдирда чек ҳақиқий ҳисобланади.

**ЧЕК ДАФТАРЧАСИНИНГ ЭГАСИ
ОМОНАТЧИЛАРГА ТЕГИШЛИ БАРЧА
АФЗАЛЛИКЛАРДАН ФОЙДАЛАНА ОЛАДИ:
ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА ҚИЛНАДИГАН
МУОМАЛАЛАР ТАРТИБИ ВА ЙИЛИГА 2
ФОИЗЛИК ДАРОМАД САҚЛАНИБ ҚОЛАДИ!
СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ — СИЗНИНГ
ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЕР!**

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ЛКЕИ Марказий Комитети ва СССР Жамғармалар банки Ўзбекистон жумҳурият банки идорасининг ташаббуси билан

Ўзбекистон ССР Ёшлар пул-буюм лотереяси ташкил этилади!

Тираж 1990 йил 27-28 октябрда Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Тиражда умумий суммаси 8 млн. сўмлик 24550 та ютуқ ўйналади. Жумҳуриятимизда биринчи марта шундай кўп миқдордаги автомобиллар ўйнамоқда, жумладан: «Волга» ГАЗ 24-10» автомашинаси (10 та), «Жигули» ВАЗ-21063, ВАЗ-2109, ВАЗ-2105; «Москвич-412» ва «Запорожец ЗАЗ-968» автомашиналари (80 тадан), «Урал» мотоцикллари (100 та), холодильниклар (100 та), телевизорлар (200 та), кир ювиш машиналари (200 та), шунингдек, электр ҳўжалик моллари; ҳорижга саёҳат йўлланмалари ва йирик пул ютуқлари ҳам ўйналади.

Битта лотерея билетининг баҳоси — 50 тиын.

Ёшлар пул-буюм лотереяси билетларини сотиб олишга шошилиш, бахтли тасодифлар имкониятини қўлдан чиқарманг.

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИНИНГ
ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТ БАНКИ